

SNIJDERS ROCKOX | HUIS

vzw Museum Nicolaas Rockox
onder auspiciën van KBC Bank

Persbericht
Tentoonstelling

Verbeelde Weelde

**Topstukken uit het oeuvre van Jan Davidsz. de Heem (Utrecht, 1606 – Antwerpen, 1684)
Museum, Snijders&Rockoxhuis, 27 april – 1 oktober 2024**

Deze verbluffende tentoonstelling schetst voor het eerst een overzicht van het oeuvre van De Heem. Dr. Fred G. Meyer bestudeert al bijna 40 jaar de bijzondere stillevenkunst van De Heem en is curator van deze tentoonstelling. De Heem staat symbool voor een nooit gezien observatietalent, voor een schilder die bijna fotografisch de natuur brengt, voor een scenograaf die orde in de veelheid aan details weet te scheppen. Je krijgt vlinders in de buik bij het zien van zoveel schoonheid.

Een Noord-Nederlander ...

Jan Davidsz. de Heem is in zijn tijd een bijzondere kunstenaar in de Nederlanden, een regio in verdeeldheid sinds de Val van Antwerpen in 1585. Als schilder weet hij over de landsgrenzen heen de schoonheid van het stilleven naar een hoogtepunt te brengen, enerzijds door zijn hoge kwaliteitseisen, anderzijds door steeds op zoek te gaan naar vernieuwing en het genre erg levendig te houden.

Hij is opgegroeid in Utrecht, waar hij kennismakte met de kunst van Balthasar van der Ast, die tot de eerste generaties van zelfstandige stillevenschilders behoort. Een vrij nieuw genre dat aan het begin van de zeventiende eeuw het pure van de natuur in beeld brengt, verstilld, in keurige vaasjes, in strakke nissen, op schotels gepresenteerd maar verblindend mooi. De Heems vroegste schilderijen, composities met vruchten, vertonen invloed van Van der Ast. In Leiden zet De Heem de volgende stap en concentreert zich op monochrome composities, met vooral boeken, documenten en soms muziekinstrumenten kunstig geschikt.

Rijksmuseum, schenking van de erven van de heer C. Hoogendijk, Den Haag

... ontdekt Antwerpen!

Halverwege de jaren 1630 komt De Heem naar Antwerpen, de stad waar intussen ook veel talent van eigen bodem werkzaam is in de stillevenkunst. Jan Brueghel de Oude is dan reeds overleden, maar zijn nazaten borduren voort op zijn werk, Jan Brueghel de Jonge en Jan van Kessel. Ook zijn

leerling, Daniël Seghers, en Jan Philip van Thielen en Philips de Marlier liggen goed in de markt. Maar eveneens Adriaen van Utrecht, Frans Sniijders, Jan Fijt en Peter Boel zijn in Antwerpen bedrijvig in het schilderen van stillevens. De Heem schildert er zijn eerste bloemstillevens en pendelt tussen Antwerpen en Utrecht waar hij zich omstreeks 1658 opnieuw zal vestigen. Hij gaat er in dialoog met onder anderen de kunstenaars Maria van Oosterwijck en Abraham Mignon, leerlingen, maar tevens sterke persoonlijkheden. Jan verhuist in 1672 definitief terug naar Antwerpen waar hij verder schildert, maar in contact blijft met zijn entourage in de Noordelijke Nederlanden. De kwaliteit van zijn werk blijft hoog, doch de productie neemt stilaan af.

The Phoebus Foundation, Antwerpen The Klesh Collection, Londen

Akademie der bildenden Künste, Vienna

Dr. Fred G. Meijer is curator van deze tentoonstelling. Als gewaardeerd expert in de schilderkunst van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden in de zeventiende eeuw en meer bepaald gerenommeerd voor zijn onovertroffen kennis in de stillevenschilderkunst van die periode, is hij de uitgelezen curator voor deze tentoonstelling. In 2016 promoveerde hij op een monografisch proefschrift over het leven en oeuvre van Jan Davidsz. de Heem, dat gepland is om voor de opening van de tentoonstelling als boek te worden uitgegeven.

De Heem versus Frans Sniijders

Het Sniijdershuis is deel van het museum Sniijders&Rockoxhuis in Antwerpen en de voormalige woonplaats van Frans Sniijders, de Antwerpse schilder van stillevens, markten, dierstukken en jachten. Dat we deze zeventiende-eeuwse patriciërswooning als tentoonstellingsplaats kiezen om topstukken uit het oeuvre van De Heem te tonen, ligt voor de hand. De Heem heeft een groot deel van zijn leven in Antwerpen doorgebracht. Sniijders' observatievermogen en zijn kunde om zo realistisch mogelijk te schilderen, maar ook zijn talent om orde in een overdaad aan objecten te scheppen hebben zeker indruk gemaakt op De Heem. Bovendien herkennen we in enkele van De Heems composities de ruimtelijke dynamiek die Sniijders in zijn schilderkunst heeft gecreëerd. De Heem paste deze techniek toe om zijn rijke stillevens gestalte te geven waardoor we ze vandaag als monumentaal en ook wel theateraal ervaren. De onderwerpen op deze schilderijen zijn dure, zeldzame ook wel opzichtelijke objecten die De Heem zeer tactiel heeft geschilderd. Een schittering van goud, zilver, vermeil en parelmoer, een streling voor het oog, een bijzondere waarneming. Het grote verschil tussen Sniijders en De Heem is, dat De Heem op een aantal schaaldieren na, geen dode dieren schilderde.

Bij deze tentoonstelling verschijnt, in het Nederlands en in het Engels een catalogus, geschreven door Dr. Fred G. Meijer, uitgegeven bij BAI in Antwerpen. Tegelijkertijd verschijnt er ook van Meijers hand een Catalogue Raisonné over het werk van Jan Davidsz de Heem, uitgegeven bij Waanders in Zwolle.

Privéverzamelaar, langdurige bruikleen aan het Musée National d'Archéologie, d'Histoire et d'art Luxembourg, Photo Dominique Provoost

Voor meer informatie en afbeeldingen:

Hildegard Van de Velde, Conservator Museum Snijders&Rockoxhuis en commissaris van deze tentoonstelling.

Hildegard.vandevelde@kbc.be

T 03 201 92 71 / M 0499 96 53 34

[Snijders&Rockoxhuis - Pers \(snijdersrockoxhuis.be\)](http://snijdersrockoxhuis.be) : persartikel en afbeeldingen (Gebruikersnaam: pers; Paswoord: rockox)